

VALENȚELE FORMATIVE ALE PARTENERIATELOR EDUCAȚIONALE

**Natalia CARABET, doctor, conferențiar universitar,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău**

Abstract. *The article addresses the issue of the current educational component. On the one hand describe the positive effects of educational partnerships with family, methods of attracting and opening the family for collaboration, communication with the educational institution. As advantages are proposed strategies to motivate parents' desire to participate as equal partners in children's education. On the other hand, the need for a community partnership is described. The article describes the possible partners, the difficulties of the community partnership, the specificity of each partner. The article focuses on the common dimensions of partner values, deontological norms, decisions, interests and purpose.*

Immanuel Kant scria: „Părinții, care au primit ei însuși o educație, sunt deja niște modele după care se îndreaptă copiii”.

Astăzi sunt mai multe criterii după care avem posibilitatea să „măsurăm” calitatea serviciilor educaționale prestate. Dintre acestea desigur, fac parte aspectele materiale – încăperi, reparații, dotări și asigurare cu TIC, calitatea cadrelor didactice – formare, dezvoltare profesională, și, nu în ultimul rând – relațiile de parteneriat cu familia dar și cu agenții/actorii comunitari. Partenerii instituțiilor de învățământ (instituție de educație timpurie, fie școală primară, gimnaziu, liceu sau universitate, centre de creație) sunt instituțiile care pot contribui la misiunea ei educativă. La etapa actuală instituțiile de educație sunt foarte deschise pentru inițierea și susținerea parteneriatelor educaționale cu familia și actorii comunitari. Sunt diverse și actuale valențele formative ale acestora, de fapt buna existență a instituției în mare parte depinde de calitatea parteneriatului educațional, de actorii implicați, de conștiințiozitatea fiecărui din cei implicați într-o astfel de relație.

Etimologic conceptul Parteneriat provine din engleză (*partnership*), însemnând relații stabilite între asociați din instituții diferite.

Cercetătorul A. Băran-Pescaru – în cartea „Parteneriat în educație” [1] – definește parteneriatul educațional cu familia ca o formă de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educativ. Deci, scopul parteneriatului educațional cu familia este de a aduce îmbunătățiri în organizarea:

- Procesului educațional în instituția de educație;
- Diversificarea activităților extraauditoriale, extracurriculare;
- Ajutarea instituției de educație în vederea dotării acesteia cu aparataj modern, TIC;
- Armonizarea relațiilor cadre didactice—copii, cadre didactice—părinți;
- Sporirea nivelului de pedagogizare a părinților etc.

Experiența de lucru cu colectivele de părinți uneori permite accentuarea scopului parteneriatelor educaționale cu familia în dependență de contingentul de părinți. În acest sens și noi, cadrele didactice, ne putem organiza acțiunile planificate orientându-ne la rezultat. Deci, mai jos descriem schematic diversitatea contingentului de părinți.

Tabelul 1. Diversitatea contingentului de părinți

Părinți tineri cu primul copil	INSTITUȚIA DE EDUCAȚIE	Familii cu un copil
Părinți fără servicii		Părinți cu diferite posibilități materiale
Familii cu mulți copii		Familii cu gemeni
Părinți interesați de procesul de educație în instituție		Familii cu un copil care s-a născut târziu
Părinți indiferenți față de procesul de educație		Părinți plecați peste hotare

Cercetătoarea I. Petrosel [*Apud* 3], dar și în articolul „Despre parteneriatul educațional”, definește parteneriatul educațional ca o acțiune ce se adresează în principal părinților și educatorilor și se referă la acțiunea în același sens. Noi considerăm că este important nu doar de acționat în același sens, întru binele copilului, dar trebuie să avem în vedere că o relație de parteneriat ne poate schimba și pe noi (cadrele didactice) în sens pozitiv. Întâi de toate, parteneriatul vine cu mai multe soluții și ajutoare la problemele din grupă/ clasă sau instituție la general. Parteneriatul educațional este o practică europeană ce poate fi aplicată cu succes în spațiul nostru. În contextul parteneriatelor educaționale este loc pentru schimb de experiență, pentru schimb de bune practici. Deoarece în relația de parteneriat vorbim de o echipă ce se creează cu diferite scopuri și pe diferite perioade de timp, învățăm să lucrăm în echipă, ceea ce presupune: ascultare, acceptare, schimbare, cooperare, tolerare, adaptare, perseverență etc., adică acțiuni de colaborare și cooperare. Nu uităm că în final toate părțile implicate în parteneriat au de câștigat, considerăm că până la urmă învățăm împreună, formăm noi competențe, sporim calitatea procesului educațional [2].

Parteneriatul educațional poate să se axeze pe agenții comunitari. În acest sens recomandăm managerilor instituțiilor de educație sau celor interesați de parteneriat (cadre didactice, părinți,...) să studieze posibilitățile localității în care se află instituția de educație. Vă asigurăm că putem descoperi mulți parteneri (potențiali) dar și persoane interesate, deschise pentru colaborare. Biserica din localitate, primăria, ziarul, biblioteca, școala sau grădinița, centrul de medicină, casa de cultură, unii agenți agricoli cu ferme sau terenuri cultivate, poliția sau stația de pompieri – este doar un început de listă, care poate fi continuat. Propunem să nu demarați acțiuni de lungă durată – deoarece toți potențialii actori comunitari sunt la serviciu sau pot oferi timp și spațiu pentru unele activități în anumite perioade concrete, bunăoară:

- *Ziua profesională;*
- *Ziua ușilor deschise;*
- *Culesul roadei;*
- *Timp liber în organizația partenerului;*
- *Acțiuni de popularizare (spre exemplu, a vaccinării);*
- *Ziua de naștere a unei personalități notorii etc.*

Fie că este un parteneriat cu familia sau un parteneriat comunitar, actorii implicați se vor axa pe relațiile și lucrurile comune – de mare importanță pentru cei implicați. Este vorba de – valorile comune ce se vor promova în cadrul relației de parteneriat, interesele comune în acest context, scopurile comune prestabilite, unele resurse dar și axarea pe problemele ce pot apărea și desigur vor fi comune, solicitând decizii comune și eficiente.

Dacă e să generalizăm scopul unui parteneriat educațional (cu familia sau comunitatea), atunci acesta se orientează la o formă de colaborare, ce vine în sprijinul procesului de formare a personalității copilului/ elevului, presupunând existența unității de cerințe, opțiuni, decizii, acțiuni întreprinse de factorii cu putere de decizie sau responsabilități educaționale [3]. Parteneriatul educațional

funcționează având în vedere respectarea unor principii comune, ce trebuie să fie acceptate de actorii implicați în procesul de colaborare, și anume – continuitate, unitate, deschidere, egalitate, ierarhizare a valorilor și priorităților, colaborare, încredere, control, comunicare, respectarea drepturilor părților, interesul primordial al copiilor, atragere, susținere. Recomandăm ca relațiile de parteneriat să demareze cu unele acțiuni comune [3]:

- asigurarea egalității șanselor în educație;
- încurajarea liberei inițiative și a cooperării între diferitele instanțe educative;
- armonizarea condițiilor specifice cu exigențele sociale generale;
- instaurarea și menținerea comunicării deschise și a transparenței;
- promovarea spiritului civic și a mentalităților comunitare și, implicit, a responsabilității individuale și de grup.

Caracteristicile specifice parteneriatului educațional:

- descentralizarea, care impune implicarea unui număr mare de factori sociali locali în susținerea educației de calitate;
- accentuarea și rolul sport, importanța educației de calitate, din punctul de vedere al consecințelor pe care ea le are asupra conduitelor viitorilor adulți și, prin aceasta, asupra societății în ansamblu;
- nevoia racordării permanente a ITE sau a școlii la realitate și la schimbările din cadrul ei, prin menținerea unui contact permanent al școlii cu diverși parteneri sociali;
- educația permanentă, care se poate realiza numai în condițiile democratizării învățământului;
- exigența orientării copiilor și a tinerilor într-un univers informațional dinamic și diversificat.

Unele cadre didactice, abordând problema parteneriatelor educaționale, menționează și unele dificultăți, probleme sau dezavantaje ale acestui proces. Noi, însă, suntem de părerea că în procesul parteneriatului educațional cu familia sau comunitatea sunt mai multe avantaje, deoarece noi, cei implicați, suntem parte a unui proces – procesul de educație a copiilor/elevilor, de formare a acestora și pregătire pentru viață. Pentru ca o relație de parteneriat educațional să fie cu succes este bine de orientat spre avantajele acestui proces, deoarece gândirea pozitivă ne va ajuta să depășim barierele și blocajele, să ne axăm pe beneficiile pe care le va avea fiecare din părțile implicate în proces, caracterul benevol al participării la parteneriatul cu instituția de educație, caracterul formal (oficial) al acestuia, adică este necesar de perfectat un set de documente ce justifică implicarea părților, drepturile lor și responsabilitățile, și, desigur, aplicarea în proces a diverselor tehnologii informaționale moderne, de media cu scopul popularizării rezultatelor parteneriatului educațional [4].

Întru realizarea cu succes a parteneriatului educațional cadrele didactice (de obicei acestea vin cu inițiativă) vor lua în calcul unele etape de dezvoltare a parteneriatului, acestea fiind:

- Motivația parteneriatului (*dorința de afirmare, unele lipsuri, dorința de dezvoltare...*);

- Elaborarea și identificarea scopului parteneriatului educațional;
- Planificarea unor activități în contextul parteneriatului având în vedere timpul, durata acestuia;
- Elaborarea strategiilor comune de evaluare a calității acțiunilor întreprinse, dar și a satisfacției în urma relației de parteneriat;
- Elaborarea mecanismului de îmbunătățiri și decizii comune.

Parteneriatul presupune comunicare de la egal la egal, posibilități de monitorizare reciprocă a acțiunilor, deciziilor, rezultatelor, desigur monitorizarea bazată pe încredere. Activitățile comune se organizează prin colaborare, urmând interesele comune, pentru realizarea scopului comun. De aceea este important să se respecte și un cod de norme deontologice, care se bazează pe valorile umane, acceptabile de toată lumea.

Pentru ca relația de parteneriat să fie cu succes, acesta nu va începe doar odată cu acțiunile planificate propriu-zise, ci cu mult înainte. În instituția de educație (dacă este vorba de parteneriatul cu familia, spre exemplu), se va analiza (după posibilități):

- Locul de muncă al părinților;
- Interesele familiei în educația copiilor;
- Hobby-urile membrilor familiei;
- Specificul individual al copiilor;
- Predispoziția și disponibilitatea copiilor, a părinților de a fi partenerii instituției de educație, tradițiile de organizare a timpului liber;
- Unele probleme/dificultăți în educația copiilor;
- ...

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească parteneriatul pentru a fi funcțional țin de:

- precizarea axului valoric care direcționează eforturile partenerilor, a direcțiilor prioritare în care se angajează, a rolului asumat de diferitele instituții și categorii în cadrul parteneriatului și de elaborarea unor strategii coerente de acțiune;

Pentru realizarea unui parteneriat comunitar autentic, instituțiile trebuie să manifeste preocupări comune și atribuții în domeniu, să dețină capacitățile instituționale corespunzătoare și autonomie de decizie în domeniu, să aibă resurse umane cu disponibilitate de implicare să conștientizeze nevoile de colaborare și avantajele reciproce, să-și asume roluri și responsabilități și să se respecte reciproc.

Pentru îndeplinirea dezideratelor comune se recurge la strategii specifice:

- stabilirea unor relații strânse cu familia copiilor pentru a cunoaște mediul din care vin copiii, problemele pe care le ridică aceștia;
- implicarea părinților în soluționarea unor probleme interne ale unității;
- prezentarea unor referate privind rolul pe care îl are grădinița în instruirea și educarea copiilor în pregătirea lor pentru școală;
- convorbiri zilnice prin care sunt puși la curent cu toate achizițiile sau eșecurile copiilor, la găsirea împreună a unor soluții viabile;

- implicarea părinților la îmbunătățirea bazei didactico-materiale;
- activități demonstrative pregătite special pentru părinți;
- serbări oferite părinților cu diferite ocazii [3].

Concluzii. Parteneriatul educațional tinde să devină un concept central pentru educația de calitate, flexibilă și deschisă pentru rezolvarea problemelor educative. În relația de parteneriat se identifică nevoia cunoașterii, respectării și valorizării diversității. Este vorba de o diversitate umană, a relațiilor, care presupune unicitatea fiecărei ființe umane și multiculturalitatea orientată pentru un singur scop. Parteneriatul educațional se realizează împreună cu actul educațional propriu-zis. El vizează cerințe precum proiectarea, decizia, acțiunea și colaborarea reală dintre instituții, influențe și agenți educaționali.

Bibliografie:

1. Băran-Pescaru A. *Parteneriat în educație*. București: Editura Aramis Print, 2004.
2. Beznea N. *Familia și școala în relația de parteneriat educațional*. In: Revista Învățământul primar, 2005, nr. 1-2.
3. Stahl P.H. *Familia și școala. Contribuții la sociologia educației*. București: Paideia, 2002.
4. Vâju C. *Parteneriatul educațional școală-comunitate*. Disponibil la: <http://corneliavi-ju.blogspot.com>